

পঞ্চম অধ্যায়

পঞ্চম অধ্যায়

শব্দ ভাণ্ডাৰ

‘মায়তৰি ভাষা’ ৰাভা ভাষাৰ এটা প্ৰধান ঠাল মায়তাবাৰায় সকলৰ কথিত ভাষা। এই ভাষাটো যে এটা স্বতন্ত্ৰ ভাষা সেই সম্পৰ্কে বিভিন্ন পণ্ডিত মহলে সমৰ্থন কৰি আহিছে। এই ভাষাটোক বৃহত্তম চীন-তিব্বতীয় ভাষা পৰিয়ালৰ অন্তৰ্গত তিব্বতবৰ্মীয় ভাষা গোষ্ঠীৰ অসম বৰ্মীয় শাখাৰ বড়ো ভাষাবৰ্গৰ শ্ৰেণীত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে।^১

ভাষাৰ মূল সম্পত্তি হৈছে ভাষাটোৰ শব্দভাণ্ডাৰ। ভাষাৰ মূল সম্পদস্বৰূপ শব্দভাণ্ডাৰক লৈহে ভাষা একোটা সমৃদ্ধিশালী হ’ব পাৰে। বিশ্বৰ বিভিন্ন ভাষা যেনে-সংস্কৃত, ইংৰাজী আদি ভাষা সমৃদ্ধিশালী হোৱাৰ মূল ভেটি হ’ল ইয়াৰ বিশাল তথা শক্তিশালী শব্দভাণ্ডাৰ। দক্ষতাৰূপে শব্দৰ আহৰণ আৰু নিৰ্মাণ কৰিব পৰা সীমাহীন গুণৰ ফলতেই এনেবোৰ ভাষাই এনে মৰ্য্যদা লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে।

চীন তিব্বতীয় ভাষাগোষ্ঠীৰ অন্যান্য ভাষাৰ দৰে মায়তৰি ভাষাৰো বিশাল শব্দ ভাণ্ডাৰ আছে। সেয়েহে মায়তৰি ভাষাও বিশাল শব্দভাণ্ডাৰেৰে পৰিপূৰ্ণ এক চহকী ভাষা। ভাষা একোটাৰ শব্দ ভাণ্ডাৰ গঢ় লৈ উঠে প্ৰধানকৈ দুটা উৎসৰ ভিত্তিত। সেই উৎস দুটা হ’ল ক্ৰমে এনেধৰণৰ- প্ৰথম উৎস- মূল ধাতু বা শব্দ আদিৰ লগত ভিন্ন প্ৰত্যয় সংযোগ প্ৰক্ৰিয়াৰ মাজেৰে আৰু দ্বিতীয় উৎস অন্যান্য ভাষাৰ পৰা আহৰণ কৰা শব্দ বা ঋণ প্ৰক্ৰিয়াৰ মাজেৰে। ইয়াৰ প্ৰথমবিধ উৎসক মূলোদ্ভৱ বা মৌলিক আৰু দ্বিতীয় বিধক আমদানিকৃত বা ঋণ কৰা শব্দ বুলিব পাৰি।

ৰাভা ভাষাৰ অন্যতম কথিত ভাষা মায়তৰি ভাষাৰো শব্দাৱলীৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰধানকৈ এই দুটা উৎসই দেখা যায়। ঔঠৰ-উনৈশ শতিকাৰ ভিতৰত সক্ৰিয় হৈ পৰা মায়তৰি ভাষাৰ জন্ম উৎস চীন-তিব্বতীয় বড়ো শাখাৰ অনাৰ্য্য ভাষা। সেয়েহে মায়তৰি ভাষাৰ মূলধাতু বা শব্দৰ ঘাই উৎস চীন-তিব্বতীয় ভাষাগোষ্ঠীৰ অন্যান্য ভাষাৰ পৰা আহৰণ কৰা হৈছে। এই আহৰিত শব্দসমূহেই ভাষাটো মূলোদ্ভৱ বা মৌলিক শব্দ। সাধাৰণতে এই মৌলিক শব্দ সমূহ সমজাতীয় বা স্বকীয় দুয়োটাই হ’ব পাৰে। গতিকে প্ৰথম উৎসৰ শব্দসমূহক আকৌ তিনিটা ভাগত ভাগ কৰিব পাৰি। যেনে-

ক) তৎসম শব্দ বা অৱিকৃত শব্দ।

- খ) অর্দ্ধতৎসম শব্দ বা অর্ধবিকৃত শব্দ।
- গ) তদ্ভৱ শব্দ বা পূৰ্ণবিকশিত শব্দ।
- ঘ) স্বকীয় বা দেশী শব্দ।

তেনেদৰে দ্বিতীয় উৎসৰ শব্দ সমূহকো আকৌ তলত দিয়া ধৰণে ভগাব পাৰি। যেনে-

- ক) ৰাভা বহিৰ্ভূত অন্যান্য জনজাতীয় শব্দ।
- খ) সম্পূৰ্ণ বিদেশী শব্দ।

গতিকে দেখা যায় যে অন্যান্য ভাষাৰ তুলনাত মায়তৰি ভাষাৰ শব্দভাণ্ডাৰক ছয় প্ৰকাৰত পোৱা গৈছে।

৫.১ তৎসম শব্দ বা অবিকৃত শব্দ :

মূল চীনতিব্বতীয় পৰিয়ালৰ বড়ো শাখাৰ ভাষাৰ পৰা কোনো পৰিৱৰ্তন বা বিকৃত নকৰাকৈ গ্ৰহণ কৰা শব্দ সমূহেই মায়তৰি ভাষাৰ তৎসম শব্দ। সেয়ে এনে শব্দবোৰক কোনো ধৰণৰ পৰিৱৰ্তন নকৰাকৈ মূলৰ সৈতে একে ৰাখি ভাষা একোটাৰ জন্মৰ কালৰ পৰা বৰ্তমান সময়লৈকে ব্যৱহাৰ কৰি থকা হৈছে। তলত মায়তৰি ভাষাৰ তৎসম শব্দৰ দুটামান উদাহৰণ দিয়া হ'ল :

হা (মাটি)	আং (মই)
মায় (ভাত/ধান)	বায় (দেৱতা)
মিনি (হাঁহি)	মুন (পক)
বা (বকোচাতল)	ছুং (সোধ) ইত্যাদি

৫.২ অর্দ্ধতৎসম বা অর্ধবিকৃত শব্দ :

‘অর্দ্ধ’ মানে ‘আধা’ ‘তৎ’ মানে ‘তাৰ’ আৰু সম মানে ‘সমান’ অৰ্থাৎ অর্দ্ধতৎসম শব্দৰ অৰ্থ হ'ল আধা তাৰ সমান। এই শব্দবোৰ চীনতিব্বতীয় বড়ো শাখাৰ বিভিন্ন ভাষাৰ পৰা মায়তৰি ভাষালৈ আগমন ঘটাব সময়ত উচ্চাৰণৰ বৈশিষ্ট্যতাৰ বাবে সামান্যভাৱে উচ্চাৰণত বিকৃতি ঘটি ব্যৱহাৰ হৈছে। সেয়েহে এনে সামান্য বিকৃতি ঘটা শব্দ সমূহেই মায়তৰি ভাষাতো অর্দ্ধতৎসম শব্দ বা অর্ধবিকৃত শব্দ।

উদাহৰণ-

বড়ো শাখাৰ

অন্যান্য শব্দ

খাম

লাম

বাউজি

গুমৈ

কুৰাই

থাউ

থি

নাথক

লাবা

মৈয়া

মুঙা

নক

মাইৰং

মায়তৰি

শব্দ

খাম (এবিধ বাদ্য)

ৰাম (ৰাস্তা)

বুজি (বৌ)

গিমি (ভিনিহি)

কুই (তামোল)

থুচি (তেল)

থে (ফল)

না (মাছ)

ৰাবা (আন)

মিয়া (কালি)

মুং (নাম)

নোক (ঘৰ)

মাইৰং (চাউল) ইত্যাদি।

৫.৩ তদ্ভৱ বা পূৰ্ণবিকশিত শব্দ :

‘তদ্ভৱ’ শব্দৰ অৰ্থ হ’ল মূল ভাষাৰ পৰা উৎপন্ন হোৱা শব্দ। এনেবোৰ শব্দই মূল ভাষাৰ বিশুদ্ধ ৰূপ ৰক্ষা কৰিব নোৱাৰি পৰিবৰ্তনৰ মাজেৰে বৰ্তমানৰ ৰূপ লয়। মায়তৰি ভাষাত এনে মূল ভাষাৰ পৰা পূৰ্ণভাৱে বিকশিত হোৱা তদ্ভৱ শব্দৰ উদাহৰণ যথেষ্ট আছে। যেনে-

বড়ো শাখাৰ

অন্যান্য ভাষাৰ শব্দ

নবাৰ

ফাই

দৈ

দান

ছুজে

লুং

ওৱাক

জা

তক

মাংখলং

ছিপু

মিচি

নানাও

আবি

থি :

বাংছি

মায়তৰি

শব্দ

ৰাম্পাৰ (বতাহ)

ফাই (আহ)

চিকা (পানী)

তান (কাট)

চকো (মদ)

ৰুং (পি)

বাক (গাহৰি)

ছা (খা)

তো (চৰাই)

মাংখ্ৰাম (মৰিশালি)

তুপু (সাপ)

মিচিক (পত্নী)

মমো (ভনী)

বিবি (বাইদেউ)

ছি (তেজ)

বাংছি (বাঁহী) ইত্যাদি।

৫.৪ স্বকীয় বা দেশী শব্দ :

স্বকীয় শব্দৰ অৰ্থ হ'ল সম্পূৰ্ণ 'নিজা' যাক দেশীমূলীয় শব্দ বুলি কব পাৰি। এনে শব্দৰ মূল আন কোনো ভাষাৰ মাজত পোৱা নাযায়। মায়তৰি ভাষাত এনে কিছুমান শব্দৰ ব্যৱহাৰ আছে যি শব্দৰ উৎস আন কোনো ভাষাৰ মাজতে বিছৰি পোৱা নাযায়। এনেধৰণৰ শব্দবোৰকে সাধাৰণতে আচুতীয়া, দেশী, স্বকীয় বা নিভাঁজ জতুঁৱা শব্দ বুলি কব পাৰি। মায়তৰি ভাষাত স্বকীয় বা দেশী শব্দৰ

কিছু উদাহৰণ তলত দিয়া হ'ল। যেনে-

কায় (মানুহ)

বায় (দেৱতা)

চায় (গীত)

চিং (আমি)

ৰাংছাং (সূৰ্য)

ৰাম্পাৰ (বতাহ)

ফাৰ (ৰাতি)

ছান (দিন)

হামপ্ৰেং (খেৰ)

ছীম (নিমখ)

চাক (পাত)

বাৰ (জুই)

ফাং (গছ)

চাং (কোন)

বুদি (আইতা)

মিচিক (পত্নী)

কিন্দাম (পিঠি)

ফাপ (বাখৰ)

পি'তাক (চটফট)

ত্ৰক (জঁপিয়া)

হাছং (দেশ)

তোৱা (আছে)

ছোং (গাওঁ) ইত্যাদি।

৫.৫ বাভা বহিৰ্ভূত অন্যান্য জনজাতীয় মিল থকা শব্দ :

একে ভাষা পৰিয়ালৰ অন্তৰ্গত ভাষা হিচাপে মায়তৰি ভাষালৈ বিভিন্ন জনজাতীয় শব্দসমূহ মচিব নোৱাৰাকৈয়ে প্ৰবেশ ঘটিছে। একেটা অঞ্চলতে নাইবা ওচৰা-ওচৰিকৈ বসবাস কৰা হেতুকে তেওঁলোকৰ লগত সঘনে হোৱা মিলা-মিছা আৰু সাংস্কৃতিক লেন-দেনৰ বাবেও সম্ভৱ মচিব নোৱাৰা এক গভীৰ সম্পৰ্ক গঢ়ি উঠিছে। মায়তৰি ভাষাত গ্ৰহণ কৰা এনে জনজাতীয় শব্দাৱলী ঘাইকৈ অষ্ট্ৰিক, দ্ৰাবিড়, তিব্বতবৰ্মীয় বড়ো শাখাৰ বিভিন্ন উপশাখাৰ ভাষাৰ পৰা আগমন ঘটিছে। কোনো সন্দেহ নাই যে আমাৰ দেশৰ সৰ্বপ্ৰাচীন ভাষাগোষ্ঠী অষ্ট্ৰিকসকল। গতিকে সৰ্বপ্ৰাচীন ভাষা হিচাপে মায়তৰি ভাষাৰ বিভিন্ন শব্দৰ ক্ষেত্ৰত অষ্ট্ৰিক শব্দৰ সাদৃশ্য দেখা যায়। তলত অষ্ট্ৰিক, দ্ৰাবিড় আদি ভাষাৰ শব্দৰ সাদৃশ্য থকা মায়তৰি শব্দৰ কিছু উদাহৰণ দিয়া হ'ল। যেনে-

গাব (ৰং)

চোং (কীতপতংগ)

ঝোলা (মনা)

তাৰি (বাম মাটি)

দেংগা (ডিঙা)

মুড়ি (মুৰি)

তিল (তিল)

হাপা (হাপা)

লেখা (লেখা)

পাঞ্জা (পাগল)

বক (বগা)

জনথি (জুঠি)

জিৰুক (জিলু)

তাৰায় (তাৰৈ) ইত্যাদি।

৫.৫.১ তিব্বত-বৰ্মীয় বড়ো শাখা :

তিব্বত-বৰ্মী গোষ্ঠীৰ আদিম বাসস্থান দক্ষিণ-চীন যদিও তাৰে এটি সূতি অসমত প্ৰবেশ ঘটি অসমৰ বিভিন্ন অঞ্চলত এওঁলোকৰ বাসস্থান গঢ়ি উঠে। সেয়েহে প্ৰাচীন কালৰেপৰা তিব্বত-বৰ্মী উপশাখাৰ বহু ভাষা অসমত প্ৰচলিত হৈ পৰে। ইয়াৰে বড়ো শাখাৰ আন্তৰ্গত বিভিন্ন জনজাতীয় ভাষা যেনে- বড়ো, গাৰো, তিৱা, মিছিং, ডিমাৰ্জা, দেউৰী, কাৰ্বি, ককবৰক, মণিপুৰী ইত্যাদি ভাষা মায়তৰি ভাষাৰ লগত বিভিন্ন কাৰণত এক গভীৰ সম্পৰ্ক গঢ় লৈ উঠে। বিভিন্ন কাৰণ বশত এনেবোৰ ভাষাৰ লগত মিল থকা বুলি অনুমান কৰা মায়তৰি শব্দ কিছুমান তলত আলোচনা কৰা হ'ল। বড়োভাষাৰ লগত মিল থকা মায়তৰি শব্দ :

<u>বড়ো</u>	<u>মায়তৰি</u>	<u>অসমীয়া অৰ্থ</u>
আলামালা	আলামালা	নামমাত্ৰ
খুৰৈ	খুৰি	বাতি
জাঙি	জাৰি	বলিয়া
হাৰি	হৰি	জাতি
মাহাৰি	দাইদি	বংশ
আছান	ছান	খাৰু
হাগাইনাই	হাৰাং	বুমতলী
ঘাৰায়	ঘাৰায়	ঘা
জব্ৰা	জব্ৰা	দুৰ্বল
নাৰেংগা	নাৰেঙা	বিহফোঁহা
গন	কন	লাখুটি
দাওমছৰ	তোবাছৰ	বনকুকুৰা

দাওখা	তোখা	কাউৰী
মাখু	মাকু	মাকো
বুখুন্দি	ফুগুন্দা	ভেঁকুৰ
আলাছাতা	আলাংজালাং	খেলিমেলি
দুখ দুখ	ধুম ধুম	দপ্ দপ্
খালা	খাৰা	কৰে
আয়া	আয়া	মা
আলায়ছালায়	আলায়খালায়	আলায় আথানি
নাং	নাং	তুমি
আং	আং	মই
ছংছাৰা	ছংছাৰ	সংসাৰ
মুংৰা	মুং	নাম
গুমাঁই	গিমি / গুমি	ভিনিদেউ
বাজাঁই	বুজি	বৌ ইত্যাদি।

৫.৫.২ গাৰো শব্দৰ লগত মিল থকা মায়তৰি শব্দ :

<u>গাৰো</u>	<u>মায়তৰি</u>	<u>অসমীয়া অৰ্থ</u>
মি	মায়	ভাত
চি	চিকা	পানী
ইবা	ৰিবা	আহ
নামা	নেমা	ভাল
নামেন	নেমিন	বৰ
ছোং	ছোং	গাওঁ
গুক	গুক	ফৰিং

বংচু	বংচু	চিৰা
ছাম	ছাম	ঘাঁহ
ৰাছং	ৰাছং	গৌৰৱ
আছং	হাছং	ৰাজ্য
খানচুৰি	খানছিং	কেছু
নাখাম	নাখেম	শুকান মাছ
নামচিক	নামচাক	ভাগিনী
আনচেং	হানচেং / হাংছেং	বালি
ৰাস্তা	লাস্তা	অভ্যাস
আদাম	হাদাম	ঠাই
চাৰি	চাৰি	কঠিয়া
ফাজং	ফাজং	জেঠা
মাজং	মাজং	জেঠী
আৰি	বিৰি	বাইদেউ
আদা	দাদা	ককাই

৫.৫.৩ তিৰাশব্দৰ লগত মিল থকা মায়তৰি শব্দ :

<u>তিৰা</u>	<u>মায়তৰি</u>	<u>অসমীয়া অৰ্থ</u>
হকুন	হাখান	উই
ফ্ৰম	ফ্ৰিম	হাবি
পাখু	বাখু	খন্তি
নু	নুক	দেখ
ৰম	ৰিম	ধৰ
ফাল	ফাৰ	বেচ

ছিগাম	ছিংখাম	জাৰ, শীত
খুচা	খুচু	জ্বলা
খুবাক	খুবাক	মুখমেল
ছাম	ছাম	উৰাল
মুং	মুং	নাম
কিছা	গছা	এটা
লাং	বাং	নি
লাবা	বাবা	আন
মাছু	মাছু	গৰু
পুৰল	পুৰল	ছাগলী
মাত্ৰি	মাত্ৰা	বান্দৰ
বাউজি	বুজি	নবৌ
না	নাং	তুমি
খো	খোক	হোৰা

৫.৫.৪ মিছিং শব্দৰ লগত মিল থকা মায়তৰি শব্দ :

<u>মিছিং</u>	<u>মায়তৰি</u>	<u>অসমীয়া অৰ্থ</u>
ন	নাং	তুমি
উ'কি	কি	বুকুৰ
লাঃ	ৰা	ল
কাৰ	খাপ	কান্দ
তাবা	দু'বা	উৰহ
ছি	ছি	মৰ
অন	না	মাছ

বাপু	বাওৱা / বাবা	দেউতা
ঙ	আং	মই
নম	নাঙে	তোমাক
আচি	চিকা	পানী
কু'ছুং	খুছুং	কাছ
ৰামতু	ৰাম	পথ
আনত্ৰিও	আনিং	দুইটা
ছি	ছি	তেজ

৫.৫.৫ ডিমাছা ভাষাৰ লগত মিল থকা মায়তৰি শব্দ :

<u>ডিমাছা</u>	<u>মায়তৰি</u>	<u>অসমীয়া অৰ্থ</u>
ৰোং	ৰং	নাও
ফাৰ্ণাও	বাৰ্ণো	বেঙেনা
গুক	গুক	ফৰিং
মাখাম	মাইমাখাম	পইতাভাত
আং	আং	মই
ছিং	চিং	আমি
নিং	নাং	তুমি
নিচি	নাৰং	তোমালোক
ছে	ছা	এক
গ্নি	নিং	দুই
বাৰ	বা	গৰ্ভধাৰণ
চিল্লিং	চেপ্ৰেং	তিল
বু-তুলং	খতলং	মগজু

হাজিং	হাংচেং	বালি
হাতুৰি	হাদাবুৰি	ধূলি
মাইৰং	মাইৰুং	চাউল
খুছং	খুছুং	কাছ
মুছু	মাছু	গৰু
বোৰন	প্ৰ'ন	ছাগলী
খাম	খাম	এবিধ বাদ্য
মিয়াহো	মিয়া	কালি
চেৰ	ছি'ৰ	লো

৫.৫.৬ দেউৰী ভাষাৰ লগত মিল থকা মায়তৰি শব্দ :

<u>দেউৰী</u>	<u>মায়তৰি</u>	<u>অসমীয়া অৰ্থ</u>
মেচি	মাছি	হৰিণ
মুচু	মাছু	গৰু
দু	তো	চৰাই
জিকা	চিকা	পানী
মিচি	মিচিক	ঘৈণীয়েক
আঁ	আং	মই
ন	নাং	তুমি
নউ	নাৰং	তোমালোক
জিৰা	জাকায়	ষিটো
দিঠা	দু'ৰা	উৰহ
চা	চাং	কোন
চাঁ	ছাম	ঘাঁ

চা	চাক	গছৰপাত
গু	গুক	ফৰিং
গুগিৰি	গুংগাৰ	শেঙুন
চিকা	চিক	ঠাণ্ডা, জাৰ
চা	চাং	হ
চু	ছো	পোৰ
কুঁ	খুছু	জ্বলা লাগ
গুই	কুই	তামোল
ছগন	ছুগুন	শগুন

৫.৫.৭ কাৰ্বিভাষাৰ লগত মিল থকা মায়তৰি শব্দ :

<u>কাৰ্বি</u>	<u>মায়তৰি</u>	<u>অসমীয়া অৰ্থ</u>
মেক	মেকেন	চকু
ছ	ছাৰা	সন্তান
ছু	ছুৱা	নাতি
ফাক	বাক	গাহৰি
ছনি	চুনি	চুণ
নাং	নাং	তুমি
মেং	মেংকু	মেকুৰী
থে	থে	ফল
ৰৱা	ৰৱা	বিষফল
বিজাপ	জাপ	বিচনী
মেহাং	মুখুং	মুখমণ্ডল

৫.৫.৮ ককবৰক ভাষাৰ লগত মিল থকা মায়তৰি শব্দ ৷

<u>বকবৰক</u>	<u>মায়তৰি</u>	<u>অসমীয়া অৰ্থ</u>
মায়	মায়	ভাত
ছাম	ছাম	ঘাঁহ
ফুং	ফুং	পূৰা
ৰমফে	ৰমপে	সান্দহ
ৰুং	ৰুং	নাওঁ
তমছা	তোবাছৰ	বনকুকুৰা
বথপ	থোপ	বাহ
লুকুম	কালাম	জ্বৰ হ
মনক	মনক	গিলি থ
কেংগাই	কেংকাই	কেঁকা
খিতাৰ	খিঁতাৰ	সূচি কৰ
চাক	ছাক	ৰঙা হ
আথুক	নাথুক	মিছামাছ
হকৰ	হাখাৰ	গাত
কিছা	কেছা	কিছু
কিৰি	কিৰি	ভয়খা
নুগ	নুক	দেখ
প্ৰাপ	প্ৰাপ	নিমখীয়া হ
চাম	চাম	ক্ষয় হ
ৰুংকু	মায়ৰংখ	খুদ চাউল
কুক	গুক	ফৰিং

ছুচি	ছুনি	পৰহি
খাছি	খাছি	আৰি থ
খাম	খাম	পোৰা যা
ছেক	ছেক	কাটি ল
ফেক	ফেক	নিচা লাগ
তাক	তাক	সাজ

৫.৫.৯ মণিপুৰী (মেইথেই) ভাষাৰ লগত মিল থকা মায়তৰি শব্দ :

<u>মণিপুৰী</u>	<u>মায়তৰি</u>	<u>অসমীয়া অৰ্থ</u>
ছিং	চিংকু	আদা
ইখায়	চায়	গীত
মু'বা	মি'বা	পতি
কাপ্লা	খাপ	কান্দ
কিবা	কিৰ	ভয় খা
শিবা	ছি	মৃত্যু হ
ওক	বাক	গাহৰি
তাদা	দাদা	ককাই
মাং	জিমাং	সপোন
চা	ছা	খা
কুৰা	কুই	তামোল
লামবি	ৰাম	ৰাস্তা, পথ ইত্যাদি।

উপৰোক্ত আলোচনাৰ পৰা দেখা গ'ল যে মায়তৰি ৰাভা ভাষাৰ বহিৰ্ভূত অন্যান্য জনজাতীয় ভাষাই বিভিন্ন কাৰণত মায়তৰি ভাষাৰ লগত গভীৰ ভাৱে সম্পৰ্কিত হৈ পৰিছে।

৫.৬ সম্পূর্ণ বিদেশী শব্দ :

কোনো এটা ভাষাই বিভিন্ন কাৰণবশত অন্য কোনো ভাষাৰ পৰা পোনপোটিয়াকৈ কিছুমান শব্দ ধাৰ কৰি ব্যৱহাৰ কৰে। এনেদৰে প্ৰয়োজন সাপেক্ষে ধাৰ কৰি ব্যৱহাৰ কৰা শব্দবোৰেই আমদানিকৃত শব্দ বা সম্পূৰ্ণ বিদেশী শব্দ বা ঋণ কৰা শব্দ। বুৰঞ্জীয়ে ঢুকি নোপোৱা কালৰে পৰাই মায়তৰি ৰাভাসকলে অসমীয়া আদি আৰ্য ভাষা-ভাষী বৰ্ণ হিন্দুসকলৰ লগত অসমত একেলগে, একে অঞ্চলত বসবাস কৰি আহিছে বাবেই সংস্কৃত তথা সংস্কৃতভূত বিভিন্ন শব্দ দ্বিধাহীন ভাৱে গ্ৰহণ কৰি আহিছে। তেনেদৰে ভাৰতীয় ভাষা আৰু বিভিন্ন কাৰণত বিভিন্ন সময়ত ভাৰতবৰ্ষলৈ আগমন ঘটা বিদেশী ভাষাৰ অসংখ্য শব্দ মায়তৰি ভাষাত সুন্দৰ সমাবেশ ঘটিছে। মায়তৰি ভাষালৈ এনেধৰণে সমাবেশ ঘটা আমদানিকৃত বা বিদেশী শব্দ দুই প্ৰকাৰত ভগাব পাৰি।

যেনে :

ক) ভাৰতীয় আৰু

খ) অ ভাৰতীয় বা বিদেশী শব্দ।

ইয়াৰে ভাৰতীয় ভাষাৰ ভিতৰত পৰে সংস্কৃত, অসমীয়া, বাংলা আৰু হিন্দী ভাষা। এনেবোৰ ভাষাৰ পৰা আমদানিকৃত ভাষা বুলি অনুমান কৰা শব্দ কিছুমান তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।

৫.৬.১ সংস্কৃত তৎসম শব্দ : কৃষক, হৰি, ধৰ্ম, কৰ্ম, যত্ন, বিদ্যা, ধন, শব্দ, বাক্য, ব্ৰহ্মা, বিষ্ণু, দুৰ্গা, দেৱ, সত্য, আকাল, আশা, জাল, সুৰ, গান, ভিক্ষা, কন্যা, ক্ষমা, ক্ষয়-ক্ষতি, মুক্তি, মূৰ্তি, বৰ, ৰাজা, ৰাজ্য, পাপ, পুণ্য, সুখ, শান্তি, বাৰ, সতী, ভৰ, জয়, সংসাৰ, ভাগ্য, মন্দিৰ, পূজা, ৰস, ৰক্ষা, লক্ষী, কালি, নদী, কাল, মন্ত্ৰী, জ্ঞানী, মুৰ্খ, ঋষি, পাত্ৰ, গ্ৰহ, বিশ্ব, ভক্তি, ঈশ্বৰ, বাৰ্তা, স্বৰ্গ, পূৰ্ণ, কৃপা ইত্যাদি।

৫.৬.২ সংস্কৃত অৰ্ধতৎসম শব্দ :

অৰ্ধতৎসম শব্দবোৰ তৎসম শব্দৰ দৰে হ'লেও উচ্চাৰণৰ সৰলিকৰণ গুণৰ ফলত মাজে সময়ে দুই এটা শব্দৰ অৰ্থৰ তাৰতম্য ঘটা দেখা যায়। সেয়ে এই শ্ৰেণীৰ শব্দবোৰক অৰ্ধতৎসম শব্দ বুলিব পাৰি। মায়তৰি ভাষাত সংস্কৃতৰ পৰা সৰলিকৃত হোৱা এনে শব্দৰ দুই এটা উদাহৰণ দিয়া হ'ল।

<u>संस्कृत</u>	<u>मायतबि</u>	<u>असमीया अर्थ</u>
अक्ष	आंकार	चिह्न
चत्वाल	चातला	चोतल
ग्रह्ति	गाह्ति	गाठि
कुँहेलिका	कुह्बि	कुँरलि
प्रायचित्त	पाबटि	पबाटित
क्रीड	खेबे	खेल
गण्ड	गान्दाय	गँड
प्लीहा	पिलाक	पिठल
शब्दा	छंक	शंख
शुण्ड	छुण्ड	शूब
शब्दिनी	छांखानी	शाकिनी
स्वर्ग	चिर्गि	सर्ग
शिक्या	हेकोरा	सिकिया
कुम्भ	कुम्भइ	कलह
बर्षा	बाबिछा	बाबिया
गर्दभ	गाधा	गाध
मधुफल	मोदु	अमिता
यमय	जाबानजा	यजा
द्विप्रह	दिपब	दुपबीया
धुम्र	धुमा	धोरा
आलाबु	बाबु	लाउ
प्रग्रह	पागा	जबि

অর্ধ	আদ্রা	আধা
গুণ্ডিকা	গুন্দ্ৰা	গুড়ি
শশক	ছাছা	হহাপঁছ
মল্লক	মেলক	হাৰি
সংক্রম	ছাংকয়	জখলা
নাৰিকেল	নায়লাৰ	নাৰিকল
বেসৱাৰ	বেছৰ	বেসৰ / সৰিয়হ
পদ্ম	পদো	পদুম
বসুমতী	বি'ছামুতা	ধৰিত্ৰী
দুঃখ	দুক	দুখ
পৃথিৱী	পৃথিমি	পৃথিৱী
বল	বীল	শক্তি

৫.৬.৩ সংস্কৃত তদ্ভৱ শব্দ :

তদ্ভৱ শব্দৰ অৰ্থ হ'ল তাৰপৰা অৰ্থাৎ সংস্কৃতৰ পৰা উৎপন্ন হোৱা। ধ্বনি পৰিবৰ্তনৰ নীতি অনুসৰি পৰিবৰ্তন হৈ মায়তৰি ভাষাত ব্যৱহাৰ হোৱা শব্দাৱলী কিছুমান তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।

<u>সংস্কৃত</u>	<u>মায়তৰি</u>	<u>অসমীয়া অৰ্থ</u>
মধ্য	মাজাৰ	মাজ
কৰ্তাৰিকা	কাত্ৰায়	কটাৰী
দক্ষিণ	দখিন	দক্ষিণ
দীঘঃ	দিক	দীঘ
আঙ্গঠ	আঙঠি	আঙুঠি
বাঔপ	ভাপ	ভাপ
পঙ্কৰিণী	পুচকুৰ	পুখুৰী

মামক	মামা	মোমাই
ভাতৃকঃ	ভায়	ভাই
বধুকা	বুজি	নবৌ
বপ্ৰ	বাওৱা	বাবা
কোষকাৰ	কুৰ্চি	কুঁহিয়াৰ
জম্বু	জাম	জাম
খজুৰ	খাজুৰ	খেজুৰ
সুবৰ্ণদাৰু	সোলদুং	সোণাৰু
হৰিদ্ৰা	হালদিয়া	হালধি
পললংকপৰ্যংক	পালং	পালেং
ৰাজিকা	লায়	লাই
বংশ	বা	বাঁহ
মন্দাৰ	মীন্দাৰ	মদাৰ
সেফালিকা	ছেপ্লাই	শেৱালী
দুৰ্বা	দুৱা	দুৰি
কুকুৰ	কি	কুকুৰ
শৃগাল	ছিয়াল	শিয়াল
ঘোটক	ঘোড়ায়	ঘোঁড়া
হস্তী	হতী	হাতী
নুকুল	নেঙল	নেউল
উষ্ট্ৰ	উত	উট
গাভী	গায়	গাই
বৰত	বলা	বৰল

পাৰয়ত	পাৰক	পাৰ
হংস	হাংছিং	হাঁহ
ভটুক	ভাতাও / বাততো	ভাটৌ
ময়ুৰ	ময়ৰা	ময়ুৰ
মদনিক	ময়না	মইনা
কৰয়ী	কয়/কৈ	কাৰৈ
ৰোহিত	ৰাউ	ৰৌ
মদগুৰ	মাগুৰ	মাগুৰ
লডডক	লাডা	লাৰু
চোলক	চোলা	চোলা
লেশু	লিবু	নেমু ইত্যাদি

৫.৬.৪ অসমীয়া ভাষাৰ জৰিয়তে অহা মায়তৰি শব্দ (মান্য, কামৰূপী, গোৱালপৰীয়া):

<u>অসমীয়া</u>	<u>মায়তৰি</u>
পুখুৰী	পুখৰী / পুচকুৰ
লাব্ৰা	লাব্ৰা
বেলবুং	বেলবং
ফুছলা	ফুছলায়
আলোৱা	আলোৱা
চেংৰা	চেংগ্ৰা
চাকি	চাতি
কিৰা	কিৰা
ইন্দিৰা	ইন্দ্ৰা
কুৰমা	ক্ৰীমা

গলি	গুলি
হাট	হাত
কানা	কনা
দামৰা	দামব্ৰা
নৰা	নাৰা
ওজা	ওঝা
গায়েন	গায়নাং
ঘঁৰিয়াল	ঘিনাল
মৰাবৰ্তা	মৰভতা
হাতী	হতি
ৰং	ৰং
ভৰণ	ভৰম
লেতা	লাতা
চেপা	চেপা
পাভ	পাব
বিৰিণা	বেৰ্না
শিঙা	ছিংগা
ভগৱান	ভগমান
দুপৰীয়া	দিপুৰ / দিপৰ
তাৰিখ	তাৰিক
বছৰ	বীছৰ
তাঁতশাল	তাকছাল
টাকুৰি	তাকুৰ

দোন	তোন
ডুলি	দুলি
নল	নল
দাগ	দাক
দুখ	দুক
শিঙৰি	ছিংগ্ৰি
পদুম	পদো
গাখীৰ	গাখিৰ
ডালিম	দালিম
আনাৰস	আনাৰছ
লেচু	লিচু
শাকো	ছাংকয়
সিজু	ছিজু
চেৰেকী	চুৰ্খি
ঘুণ	ঘুন
পাৰ	পাৰক
আঠা	আথা
ওল	ওলা
ওৰ	অৰা
আৰু	আৰো
তাৰমানে	তাৰমানে
চাহ	চাহ
চান্দা	চান্দা

নিন্দা

নিন্দা

বুৰ্বক

বুৰ্বক

পাগল

পাগ্লা

৫.৬.৫ বঙালী বা বাংলা ভাষাৰ পৰা অহা বুলি অনুমান কৰা শব্দ :

বঙালী

মায়তৰি

ছতা

ছতা

বাতা

বাতা

পড়তা

পৰতা / পৰ্তা

লক্ষীছাড়া

লক্ষীছৰা

বাবা

বাওৰা

ছেনা

ছেনা

ঠাকুৰ

থাকুৰ

বল্লা

বলা

মশাই

মোছাই

চোট্টা

চোভা

বকন

বকন

ডলা

ডলায়

ঘাড়া

ঘাৰা

বাতাচা

বাতাছৰ

হল্লা

হল্লা

গঙগোল

গঙগোল

মিস্তি

মিস্তি

ভেজাল

ভেজাল

কেলেংকাৰি

কেলেংকাৰি

ইত্যাদি।

হিন্দীভাষাৰপৰা অহা বুলি অনুমান কৰা মায়তৰি শব্দ :

হিন্দী

মায়তৰি

ঝাঙা

ঝান্দা

চাহিদা

ছাহিদা

আপোচ

আপোছ

চনাৰালা

চনাআলা

ঠেলাৰালা

খেলআলা

তৈয়াৰ

তিয়াৰ

আবিৰ

আৰি

চৰ্খা

চাৰ্খা

ঘাবড়া

ঘাবৰায়

হাঙাহ

হাঙা

হাথিয়াৰ

হয়তাৰ

সাৰা

ছাৰা

পকা

পাকা

পাত্ৰা

পাত্ৰা

আড্ডা

আড্ডা

ঠাঙা

থাঙা

ফাল্তু

ফাল্তু

সীখা

ছিখা

ইত্যাদি।

৫.৬.৭ অ-ভাৰতীয় বিদেশী শব্দ :

ভাৰতবৰ্ষৰ বাহিৰৰ পৰা আমদানিকৃত শব্দবোৰেই বিদেশী শব্দ। বিভিন্ন কাৰণত ভাৰতবৰ্ষলৈ আগমন ঘটা অসংখ্য বিদেশী শব্দ মায়তৰি ভাষাতো ব্যৱহাৰ হোৱা দেখা যায়। এনে বিদেশী শব্দৰ মূল উৎস দুই প্ৰকাৰৰ। যেনে-

ক) আৰবী-ফাৰ্চী শব্দ।

খ) ইউৰোপীয় শব্দ।

৫.৬.৮ আৰবী-ফাৰ্চী শব্দৰ পৰা অহা বুলি অনুমান কৰা শব্দ :

সোতৰবাৰ মোগল আক্ৰমণ আৰু মুছলমানৰ বসতিৰ ফলস্বৰূপে একেখন দেশ তথা একে অঞ্চলৰ বাসিন্দা হিচাপে বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত আৰবী-ফাৰ্চী শব্দ মায়তৰি ভাষাত উভয়নদী হৈ পৰিছে। এনেবোৰ শব্দ সমূহৰ কিছুমান অবিকৃতভাৱে আৰু কিছুমান অৰ্ধ-বিকৃত ভাৱে মায়তৰি সমাজৰ দৈনন্দিন জীৱনৰ লগত সংলগ্ন হৈ পৰিছে। যেনে-

<u>আৰবী-ফাৰ্চী</u>	<u>মায়তৰি</u>
জমিদাৰ	জমিদাৰ
চৰ্দাৰ	ছৰ্দাৰ
হাকিম	হাকিম
দাৰোগা	দাৰগা
উকিল	উকিল
মালিক	মালিক
চাকৰ	চাকল
হিন্মৎ	হেমত
কিলা	কিল্লা
চাবুক	ছবুক
চিকাৰ	ছিকাৰ

জমা	ঝমা
খাজানা	খাজনা
চন	ছন
চৰকাৰ	ছৰকাৰ
হিচাব	হিছাপ
আদালত	আদালত
দলিল	দলিল
ৰায়	ৰায়
এজাহাৰ	আজাহাৰ
ৰছিদ	ৰছিত
চশমা	চছমা
কাগজ	কাওছা
দোৰাত	দোত
খৰৰ	খপৰ
মানে	মানে
চেনাই	ছেনাই
ওস্তাদ	ওস্তাৰ
তবলা	তবলা
আইনা	আয়না
আঙ্গুৰ	আংগুৰ
ময়দা	ময়দা
বৰফ	বৰপ
আচল	আছল

ওজন	ওজন
কম	কম
কায়দা	কায়দা
কাৰখানা	কাৰখানা
জলদি	জুলদি
জাহাজ	ঝাজ
জিদ	জিত
তাজা	তাজা
দৰকাৰ	দৰকাৰ
দোকান	দকান
মিস্ত্ৰ	মিস্ত্ৰ
কাৰিকৰ	কাৰিকৰ
নগদ	লগত
ছচিয়াৰ	ছছছাৰ
হাজাৰ	হাজাৰ
মুৰাদ	মুৰাত
তালাচ	তালাছ
দানা	দানা
কচম	কছম
বাজাৰ	বাজাৰ
তাৰিজ	তাৰিছ
দাগ	দাক
আলদা	আলদা

পর্দা	পর্দা
মোজা	মুজা
মখমল	মকমল
জামা	ঝামা
কুৰ্ত্তা	কুৰ্তা
চেলোৱাৰ	চেলোৱাৰ
কামিজ	কামিজ
ডেকটি	ধেক
বাদাম	বাতাম
চৰবত	চৰবত
বদমাচ	বতমাছ
হৰামজাদা	হৰামি
চয়তান	ছয়তান
পাজি	পাজি
জমায়ৎ	জামাদ
মানা	মানা
মুলুক	মুলুক। ইত্যাদি

উল্লিখিত আৰবী-ফাৰ্চী শব্দৰ বাহিৰেও আন বিদেশী ভাষা পৰ্তুগীজৰ কিছুমান শব্দ মায়তৰি ভাষালৈ আগমন ঘটিকে বুলি অনুমান কৰা যায়। তাৰে কিছু উদাহৰণ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।

যেনে- চাবি, জুলাপ, ব্ৰুচ, নিলাম, ফেৰ্তা, বয়াম, পাওৰুতি, বালতিং, গুদাম, চাবোন, আনাৰছ, আলকাভ্ৰা, কাজু, গামলা, ফালতু, গীৰ্জা, কেৰানী, তাংকু, কবি, ইছত্ৰি, ইত্যাদি শব্দবোৰ মায়তৰি ভাষাত দৈনন্দিন জীৱনত ব্যৱহাৰ কৰা হয়। এইবোৰ শব্দ মায়তৰি ভাষালৈ কেনেদৰে আগমন ঘটিকে সেই সম্পৰ্কে সঠিক তথ্য দিব নোৱাৰিলেও এটা কথা স্পষ্টভাৱে কব পাৰি যে ষোড়শ শতিকাত বংগ

দেশত ভৰি দিয়া পতুৰ্গীজ সকলৰ বহু শব্দই বাংলা ভাষালৈ অনুপ্ৰবেশ ঘটিছে। সেয়েহে ইয়াৰ পৰাই অনুমান হয় যে এই ভাষাৰ শব্দবোৰে ব্যৱসায়িক আৰু সাংস্কৃতিক আদি বিভিন্ন দিশেৰে বাংলা ভাষাৰ যোগেৰে মায়তৰি ভাষালৈ অনুপ্ৰবেশ ঘটে।

৫.৬.৯ ইউৰোপীয় ভাষাৰপৰা অহা মায়তৰি শব্দ :

ইউৰোপীয় ভাষাৰ অলেখ শব্দ মায়তৰি ভাষালৈ আগমন ঘটিছে। এই ভাষাৰ শব্দৰলীৰ ভিতৰত ইংৰাজী শব্দৰ সংখ্যাই সৰ্বাধিক। ইংৰাজী ভাষাৰ অনেক শব্দ ইউৰোপীয় ভাষাৰ জৰিয়তে আগমন ঘটিছে বাবেই এই শব্দবোৰক ইংৰাজী শব্দ বুলিয়ে ক'ব পাৰি। সম্প্ৰতিসময়ত এই ভাষাৰ শব্দবোৰ প্ৰত্যক্ষভাৱে মায়তৰি ভাষালৈ আহিছে আৰু এইবোৰ শিক্ষিত চামৰ মাজত বহুলভাৱে ব্যৱহৃত হৈছে। ইংৰাজী শিক্ষাৰ বিস্তাৰ আৰু প্ৰসাৰেই ইয়াৰ কাৰণ বুলি নিশ্চিতভাৱে ক'ব পাৰি। মায়তৰি ভাষাত ব্যৱহাৰ কৰোতে এইবোৰ কিছু বিকৃতভাৱে আৰু কিছুমান হুবহুৰূপে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। যেনে-

<u>ইংৰাজী</u>	<u>মায়তৰি</u>
অফিচ	অপিচ
গবৰমেণ্ট	গৰমেন
এচেম্বলী	এচেম্বলী
চাচপেন্দ	চাছপেন
ৰিজাৰ্ব	ৰিজাপ
অৰ্দাৰ	অৰদাৰ
ইঞ্চ	ইঞ্চি
লাৰি	লাৰি
বাছ	বাছ
চাইকেল	চাইকেল
কেৰাচিন	কেৰানচি
গ্লাছ	গিলাছ

কেৰাচিন	কেৰানচি
গ্লাছ	গিলাছ
চিয়াৰ	চেৰ
বান্ধ	বান্ন
চুইচ	চুইছ
কাৰেণ্ট	কাৰেণ্ট
ইঞ্জিন	ইনজিন
হেণ্ডেল	হেণ্ডেল
প্লেটফৰ্ম	প্লেতফৰ্ম
প্ৰাইমাৰী	প্ৰাইমাৰি
মাস্তাৰ	মাস্তাৰ
স্কুল	ইচকুল
ফটো	ফতক
বন্ধ	বাকছো
পাছ	পাছ
পিৰিয়দ	পিৰদ
ৰিজাল্ট	ৰিজাল
বেথং	বেৰাথিং
অৰ্ডিনাৰি	অধিনাৰি
ভিটামিন	ভাইতামিন
ডাইৰিয়া	ডাইৰা
ফাৰ্মাচী	ফাৰ্মাচী
ডাক্তৰ	ডাক্তাৰ

একচিডেন্ট	একচিদেন
চেপটিপেন	চিতিপিন
এৰোপ্লেন	উৰপ্লেন
ব্ৰেক	ব্ৰেক
নাৰ্চ	নাৰ্চ
চাৰ্ট	চাৰ্ট
ব্লাউচ	ব্লাউছ
লংপেণ্ট	লংপেন
কোৰ্ট	কোত
হাফপেণ্ট	হাপপেন
চুৰেটাৰ	চুইটাৰ
আন্দাৰপেণ্ট	আন্দাৰপেন
স্কাৰ্ট	ইচকাত
পুলিচ	পুলিছ
গাৰ্ড	গাৰ্দ
মটৰ	মতৰ
ৰেঞ্জাৰ	ৰেনজাৰ
টেক্স	তেক্স
ষ্ট্ৰুপিড	ষ্ট্ৰুপিত
পোষ্ট	পোছ
ড্ৰাইভাৰ	দায়ভাৰ
হোটেল	হোতেল
থিয়েটাৰ	থিয়াতাৰ

ফোন	ফোন	
ষ্টেচন	ইচতেছন	
চিনেমা	চিনমা	
টেবুল	তিবুল	
লিষ্ট	লিচ	
লাইট	নাইত	
ফাইল	ফাইল	
ইলেকট্ৰিক	ইলেকট্ৰিক	
ৰেকৰ্ড	ৰেকদ	
ব্লেকব'ৰ্ড	ব্লেকবোৰ্ড	
চাইন	চাইন	
মেডিচিন	মেদিছিন	
ফেইল	ফেল	
ইন্টাৰেষ্ট	ইন্তাৰেছ	
ইষ্টলমেন্ট	ইনচতলমেন	
ইনকাম	ইনকাম	
ব্লাব	ব্লাব	
ফেন	ফেন	
লাইফ	লাইফ	
এস্কপাৰ্ট	এস্কপাৰ্ত	
এনার্জি	এনার্জি	
ইঞ্জিনিয়াৰ	ইনজিনিয়াৰ	
হস্পিটাল	হস্পাতাল	ইত্যাদি।

এইবিলাকৰ উপৰিও যেনে- তাঁচ, ইচক্ৰপ, ট্ৰেন, চিগাৰেট, ৰিক্সা, লতাৰী, কাৰ্টুন, বকেত, বোম, মেম, জৰ্জ, পিকনিক, জগ, জেব্ৰা, ইত্যাদি বহুতো বিদেশী শব্দ ইংৰাজীৰ মাধ্যমেৰে মায়তৰি ভাষালৈ আগমন ঘটিছে।

মায়তৰি ভাষাৰ মিশ্ৰ শব্দ :

মায়তৰি ভাষাতো এনে কিছুমান শব্দ আছে যিবোৰে অন্যান্য ভাষাৰ শব্দাংশ গ্ৰহন কৰি মিশ্ৰ শব্দৰ সৃষ্টি কৰিছে। ফলত মায়তৰি শব্দাৱলীৰ ভেটি আৰু অধিক শক্তিশালী হৈ পৰিছে। তাৰে কিছু উদাহৰণ-

যেনে - হাত-বাজাৰ, ধন-দৌলত, ডাক্তাৰ বাবু, বিছপানচাক, ছিৰগুনা, মাষ্টাৰাইনী, ডাক্তাৰাইনী, জাগায়-জাগায়, হেদমিস্ত্ৰি ইত্যাদি।

উল্লিখিত স্বকীয় শব্দ, তৎসম শব্দ, অৰ্দ্ধতৎসম শব্দ, তদ্ভৱ শব্দ ৰাভা বহিৰ্ভূত অন্যান্য জনজাতীয় শব্দ, আৰবী-ফাৰ্চী শব্দ আৰু ইউৰোপীয় শব্দ ইত্যাদি বিভিন্ন ভাষাৰ শব্দাৱলী সংমিশ্ৰণৰ ফলত মায়তৰি ভাষাৰ শব্দসম্ভাৰ অধিক শক্তিশালী হৈ পৰিছে। শেষত মায়তৰি ভাষাৰ লগত ৰাভা ভাষাৰ আন এটা উপভাষা ৰংদানিয়া ভাষাৰ সাদৃশ্য থকা শব্দ কিছুমানৰ উদাহৰণ সহ তালিকাভুক্ত কৰা হ'ল।

মায়তৰি	ৰংদানি	অসমীয়া
কায়	কায়	মানুহ
চিং	চিং	আমি
বাংছাং	বাংছাং	সূৰ্য্য
ৰাম্পাৰ	ৰাম্পাৰ	বতাহ
খাম	খাম	পোৰাযা
নাং	নাং	তুমি
মিচিক	মিচিক	পত্নী
আয়া	আয়া	মা
কিন্দাম	কিন্দাম	পিঠি

তাছি	তাছি	হাত
তাথেং	তাথেং	ভৰি
খাপাক	খাপাক	বুকু
তিকাৰ	তীকাৰ	মূৰ
খৰো	খৰো	চুলি
পাৰ্চুং	পাৰ্চুং	বৰদৈচিলা
আফে	আফে	তৰা
তপাক	তপাক	পখিলা
নেন	নেন	কাপোৰ
ৰেং	ৰেং	যোৰা
ৰিবা	ৰিবা	অহা
ফাৰ	ফাৰ	ৰাতি
ছান	ছান	দিন
খানথে	খানথে	আলু
ৰাম	ৰাম	ৰাস্তা
পান	পান	গছ
চাক	চাক	পাত ইত্যাদি।

পাদটীকাঃ

১। উপেন ৰাভা হকাচাম, ৰাভা ভাষা আৰু সাহিত্য, পৃঃ ১৩৯

*****